

Szomorú szemek „skatulyában”

Pap Éva önmagáról, két évtizedről
meg a színészsorsról

— Egyszer olvastam egy **Önell készült interjúban a megállapítást: szomorú szemek van...**

— Ő, ez az első filmszerepeim után ragadt rám. Különösen a **Megöltek egy lányt** című filmet követően. En voltam és maradtam a szegény, kiszolgáltatott, szomorú szemű paraszt- vagy munkáslány, akit sajnálni kell. Hogy a szemem valóban szomorúak-e, az persze más kérdés...

— **Espedig?**

— A pálya állomásai. A sikereké. Vagy a csalódásoké. Vagy... **A, hagyjuk!**

— **Húsz év után ismét a szegedi színház tagja. Tekintsük át ezt a két évtizedet, Pap Éva útját Szegedről Szegedre.**

— Közvetlenül a főiskola elvégzése után, 1961-ben kerültem Szegedre, **Mécs Károly**val együtt. Akkoriban még a végzettségnek kötelező volt vidékre menni. Az első szerepem rögtön Júlia volt, a **Rómeó és Júliában, Szendrői József** rendezte. Alakítottam **Noémit** *Az aranyemberben*, játszottam **Shaw** darabjában, **Az ördög cimborájában**, de a **Csárdás-királynőben** és a **Szeress belém** című zeneszínházban is. Minden más volt még akkoriban... A vidéki színházaknak még nem volt önálló arculatuk, innen akkor ment el **Domján Edit** és **Lehoczky Zsuzsa**, talán emiatt is jutottam annyi főszerephez. Összintén szólva száműzetésnek tekintették akkoriban a vidéki státust. Két évet töltöttem Szegeden, **Komor István** marasztalt, amikor hívott a **Madách** és a **Nemzeti Színház** is. Az utóbbit választottam.

— **Megérted?**

— Nem. Ma már tudom, sokkal jobb lett volna, ha maradok. De abban az időben csak az volt a cél: visszamenni Pestre. A Nemzeti azokban az években kimagaslóan a legjobb színház volt az országban, olyan helyzetbe kerültem, hogy semmi kilátásom nem lehetett arra, hogy valamire való szerepeket kapjak. Három évig bírtam, azután, 1966-ban átszereztem a **Vigszínházba**. Egészen 1982 nyaráig ott voltam.

— **Ez 16 évet jelent. Közben Pap Éva mintha kissé eltűnt volna...**

— Hát igen. A helyzet ott sem igen változott. Akármilyen hihetetlen, de csak hat év múlva, 1972-ben jutottam először igazi, nekem való feladathoz: **Irinához, Csehov Három nővér** című művében. Tudom, a művészi kiteljesedés időszakának

kellett volna lennie ezekben az években, de a **Vigben** olyan sztárok vitték a primet, mint például **Ruttkai Éva**. A velem egykorú színésznőkkel, **Halász Jutkával, Beres Ilonával, Szegedi Erikával** együtt csak olyan szerepeket kaptam, amiket a neves színészek visszaszabtak, vagy amit nekünkvalóknak ítélték a rendezők. **Kiugrani** szinte csak véletlenül lehetett volna, úgy, ha az embert csak úgy hirtelen „pofáncsapja” egy igazi jó szerep... No, én ilyet nem kaptam. Például **Johannát** alakítottam *Sartre* darabjában, az **Altona** „joglyaiban”. Egyszerűen nem tudtam mit kezdeni vele, semmi közöm nem volt hozzá. Összintén szólva, nem is voltam még annyira felkészült, hogy el tudjak hitetni olyan karaktereket, amelyekről tudtam, hogy nem rám szabottak. Segítségben meg-nem-nagyon volt részem...

— **E szerint igencsak szomorú szemekkel nézhetett végig önmagán azokban az években. Nem látott semmi kiutat?**

— Ennyi idő alatt sem mertem vállalni, hogy ott hagynom az egészet, és elmegyek vidékre. Nem vagyok az a típus, aki mutogatja magát, lőt-fut szerepért, megalázkodik. Talán abban hibás voltam, hogy sokáig nem tudtam valójában fölmérni a lehetőségeimet... De hűségeselek hiszem magam, s az ember, ugye, mindig reménykedik: hátha... Hátha legközelebb, hátha majd a következő szezonban... Kaptam egy szerepet, mondjuk áprilisban, azután szeptemberben, azután meg februárban. Folyamatos gyakorlathoz nem juthattam. Közben megszületett a kisfiam, utána aztán végképp eltűntem minden reflektor-

ból. A végtelenségig nem lehet reménykedni, de gyerekkel mozdulni már jóval nehezebb. Viszont vagy már 4-5 éve tudtam, hogy el fogok jönni. Am már a hetvenes években jártunk, nagy változások történtek a színházi világban, jött a rendező-korszak, több vidéki színház fölöttött... Ne értsen félre: nem irigykedtem én senkire. Nem akartam sztár sem lenni. Csak folyamatosan dolgozni... De jöttek a fiatalok is, kompenzáció se igen akadt. Filmben utóljára 1978-ban játszottam, a **Magyarokban**. Olyan szomorú szeműt...

— **Hogyan került Szegedre?**

— A már-már elviselhetetlen helyzet „találkozott” **Sándor Jánossal**. Gyulán, a várjatekokon is dolgoztam vele, másutt is, még a főiskoláról ismertem. Ő tudta, hogy nem olyan vagyok, mint amibe a szomorú szemű skatulya kényszerített. Mikor hallottam, hogy Szegedre jön, és vendégszerepelni hív, azt mondtam: nem vendégnek. Ideszerzödöm.

— **Vidámabbak lettek a szemei?**

— Most már nagyon jól érzem magam. Jött a **Kocsis István**-darab. **Stuart Mária** figurája. Nem féltém tőle, pedig rettenetesen nehéz. Az **Irina**-alkítás óta tudtam, hogy képes vagyok már eleget tenni ilyen nehézgű követelményeknek is. Már régóta csak „a” feladatra vártam. Most úgy vagyok, teljesen mindegy, hol, csak dolgozhassam. Nemsokára bemutatjuk a **Hongkongi parókát**, amelyben **Ancsikát** játszom. Azután máris nyakunkon a következő évad... Itt, Szegeden, abszolút lehetőséget látok magamnak. Nem a város, hanem bizonyos emberek miatt jöttem vissza, hiszen húsz éve szinte alvajáróként dolgoztam itt.

— **Csalódotan jött el Budapestről...**

— Az ember olyan, amilyen a körülményei teszik. Színészre ez duplán érvényes. Olyan, amilyené teszszik, de a bőrén hordja a személyiségét. Ez a sorsunk. Egy darabig nem vesszük észre, miben is vagyunk. Azután rájövünk, és nem érezzük többé sajátunknak az életünket. Tehát változtatunk... Küzdünk. Ha ez a húsz év már ilyen volt, az lesz a nyereség, ha négy-öt jó évem lesz Szegeden. Akkor már elégedettnek érzem magam, s nem számít, hány évet könyvelhetek el a veszteségrovatban.

Domonkos László

Tanácskozás

Az MSZMP KB Párttörténeli Intézete és Társadalomtudományi Intézete, az MSZMP Politikai Főiskolája és az MTA Történettudományi Intézete rendezésében „**A fasizmus néhány időszerű ideológiai kérdése**” címmel tudományos tanácskozás kezdődött csütörtökön, az MSZMP Politikai Főiskoláján.

A tanácskozáson történetészek, politológusok és más tudományos kutatók, egyetemi oktatók tartanak előadásokat, és folytatnak vitát a fasizmus történeli és mai kérdéseiről, a fasizmus megítéléséről a nemzetközi munkásmozgalomban, a Horthy-rendszer jellegéről, valamint a latin-amerikai neofasizmusról. (MTI)

Munkavédelmi vizsgálatok

Balesetek és vétkesek

A mezőgazdasági termelőszövetkezeteket érintő munkavédelmi előírások megtartásának törvényességi vizsgálatáról tájékoztatta a Legfőbb Ügyészség csütörtökön az Országos Munkavédelmi Bizottságot. Tizenhárom megye tanácsai szerveinél és 239 mezőgazdasági termelőszövetkezetben tartott vizsgálat tapasztalatai szerint a balesetvédelmi intézkedések szervezettebbé és rendezesebbé váltak, kevesebb sérülést idéznek elő súlyos munkavédelmi mulasztások. Mindez azonban még kevés, mert továbbra is gyakori a baleset.

közök hiánya, az ellenőrzés elmulasztása is. A munkavédelmi szemlék többször gyakoribbak és alaposabbak, mint azelőtt, sőt ilyen szempontból vannak mintaszervi gazdaságok is.

A vétkesek felelőssége vonásában igen kicsi a javulás. Az ügyészi vizsgálatok 82 esetet tártak fel, amikor indokolatlanul nem volt felelőse az üzemi balesetnek. Ezeken a helyeken többnyire a baleset valódi okát sem keresték. A fegyelmi büntetéseknek egy része súlytalan, nincs kellő nevelőhatása.

Nemcsak a kevéssé begyakorolt új technológiák, a nem eléggé ismert vegyszerek rejtenek magukban veszélyt, sokkal inkább a kellő elővigyázatosság hiánya, a figyelmetlenség okoz balesetet. A leggyakoribb az állatoktól elszervedett sérülés, de sok balesetet idéz elő a munkaterületek, utak nem kielégítő karbantartása, a szerszám- és géphiba, sokféle munkaszervezési hiányosság, az egyéni védőszer-

Az ügyészségek a törvénysértések megszüntetésére, továbbiak megelőzésére a vizsgálatok alapján 371 esetben intézkedtek az óvástól, felszólalástól és figyelmeztetéstől kezdve szabálysértési, kártérítési, fegyelmi és büntetőeljárás kezdeményezéséig.

A Legfőbb Ügyészség tájékoztatásához a MEM, a ME-DOSZ és a TOT kiegészítést fűzött, amelyben a további teendőkre hívják fel a figyelmet.

Kiállítás

Csütörtökön, a Csehszlovák Kulturális és Tájékoztató Központban dokumentumkiállítás nyílt az 1948-as februári győzelem és a csehszlovák munkáiorség megalakulásának 35. évfordulója alkalmából. Az ünnepélyes megnyitón részt vett **Andrej Barcák**, Csehszlovákia budapesti nagykövete is. (MTI)

Zene, Szeged, tévé

Szerdán este élő közvetítést adott Szegedről, a Zene színházból és a szomszédos Tisza Szálló nagyterméből a televízió. Zene — Szeged — zene címmel a zenei főosztály és a szegedi stúdió közös vállalkozásában részletek hangzottak el *A sevillai borbélyból*, vokális és hangszeres együttesek mutatókztak be. Nagy László képriportja megörökítette a műsorvezető-riporter **Regős Sándort** a **Bartók kórus tagjaival**; a rendező **Horváth Zoltánt** segítőjével, **László Gyöngyivel**; a kamarapáros, **Szecsódi Ferencet** (hegedű) **Kerek Ferenc**cel, valamint a zeneművészeti főiskolások **Weninger Richárd** vezette vonósnzenekarát — föllépés közben.

Műszaki információ

Témafigyelés, szolgáltatások

Több mint egymillió háromszáz ezer könyv, időszakijadvány, fordítás, másolat várja a műszaki szakembereket az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtárban — mondotta **Duzs János** főigazgató-helyettes az intézmény alapításának 100. évfordulója alkalmából tartott csütörtöki sajtótájékoztatóján. Az OMIKK kettős feladatot lát el: egyrészt a hagyományos könyvtár áll az olvasók rendelkezésére, de naprakész műszaki-gazdasági információkkal is segítik a kutatók, fejlesztők, mérnökök, technikusok munkáját.

Az információs szolgáltatás keretében — külföldi anyagok fordításainak felhasználásával, mintegy száz szakkiadványt szerkesztenek 4 ezer, több nyelvet ismerő szakember közreműködésével. Több vidéki városban

fordítóirodát működtetnek, a jubileumi évben a hálózatot Szolnok és Dunaújváros bekapcsolásával bővítik. A mai követelményekhez igazodva külföldi számítógépes szolgáltatásokat is bevezettek. Vállalják bármely műszaki-tudományos szakterületen szakirodalmi információk visszakérését, s évekre visszamenőleg tájékoztatást adnak ezekről. 1981-ben 18, 1982-ben pedig 25 százalékkal nőtt árbevételük.

A jubileumi év programjában júniusban díszülés emlékezik az alapításra, az UNESCO-val pedig a nemzetközi információcsere-ről rendeznek konferenciát. Szolgáltatásaik bővítését is tervezik. Kiterjesztik témafigyelő szolgálatukat a biotechnika, a robottechnika, mikroelektronika területeire, a hulladék- és másodnyersanyag-hasznosításra is.

Országos agrárfilmnapok

Csütörtökön **Gödöllőn** megnyitották a **XX. országos agrárfilmnapokat**. A benevezett filmek a mezőgazdaság eredményeit reprezentálják, az agrotechnika vívmányainak, az új gépeknek, a korszerű technológiáknak a megismertetését és elterjesztését szolgálják. A kétnapos országos agrárfilmszemlén összesen negyvenöt alkotást vetítenek. Az első napon a növénytermesztéssel, a kertgazdálkodással, a talajműveléssel, az állattartással, élelmiszeriparral, valamint a gépesítés és karbantartás kérdéseivel foglalkozó szakfilmeket mutatták be.

A gödöllői filmszemle új-donsága az agrovideo-bemutató, mellyel a rendezők a videotechnika lehetőségeit igyekeznek népszerűsíteni. A XX. országos agrárfilmnapok zárórendezvényére és az eredményhirdetésre ma, pénteken délután kerül sor.